

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การบริหารราชการแผ่นดินและการจัดการศึกษาในอดีต เป็นแบบรวมศูนย์อำนาจ เพราะต้องการให้มีเอกภาพและความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของประเทศ ทำให้การจัดการบริหารถูกจำกัดจากรัฐส่วนกลาง ขาดการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดเส้นทางหรือความต้องการของตนเองได้ ประกอบกับมีการกระจายงบประมาณซึ่งมีหน่วยงานจำนวนมาก เป็นผลให้แต่ละหน่วยงานได้รับงบประมาณจำนวนน้อย จึงไม่มีใครเกิดประโยชน์แก่ท้องถิ่นมากนัก เพราะไม่ตรงกับความต้องการของชุมชน (สุรัฐ ศิลปอนันต์. 2541 : 80) หน่วยงานและประชาชนพยายามผลักดันให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆของบ้านเมืองมากขึ้น จนเกิดรัฐธรรมนูญราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ซึ่งถือว่าเป็นรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน เพราะเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆของบ้านเมือง โดยเฉพาะการเมือง การปกครองและการศึกษา

ผลจากการมีรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2540 ส่งผลให้เกิดพระราชบัญญัติการศึกษา พุทธศักราช 2542 และพระราชบัญญัติการกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พุทธศักราช 2542 ขึ้น (ศักกราช ฟ้าขาว . 2543 : 17) มาตรา 43 บัญญัติว่า บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องค้ำประกันถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชน ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ . 2540 : 15) จากข้อบัญญัติดังกล่าวนี้ จะสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษา พุทธศักราช 2542 มาตรา 8 บัญญัติไว้ว่า การจัดการศึกษาให้ยึดหลักประการแรก เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน ประการที่สอง ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ประการที่สาม การพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่องในการจัดการศึกษาโดยให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษานั้นต้องมีการจัดระบบ โครงสร้าง และกระบวนการโดยยึดหลักการดังนี้ ประการแรก มีเอกภาพด้านนโยบายและมีความหลากหลายในการปฏิบัติ ประการที่สองมีการกระจายอำนาจไปสู่พื้นที่การศึกษา สถานศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประการที่สาม มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาและจัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับและทุกประเภทการศึกษา ประการที่สี่ มีหลักการส่งเสริมมาตรฐาน

วิชาชีพครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา และการพัฒนาคณาจารย์อย่างต่อเนื่อง ประการที่ทำให้ ระดมทรัพยากรจากแหล่งต่างๆมาใช้ในการจัดการศึกษาและประการสุดท้าย การมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชนและองค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กร เอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่น (เรียงชัย จงพิพัฒน์สุข. 2542 :4 ; อ้างอิงมาจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542) นักวิชาการ ได้เสนอให้คืนการศึกษาให้กับประชาชน เพราะการจัดการศึกษาของประเทศไทยจะ จัดโดยรัฐบาลมากกว่าร้อยละ 90 ส่วนการจัดการศึกษาโดยเอกชนจะถูกควบคุมอย่างเข้มงวดจาก ภาครัฐ ประกอบกับมีต้นทุนการดำเนินการสูง พัฒนาได้ยาก การศึกษาที่รัฐจัดมานานไม่พัฒนา มากนัก ซึ่งถือว่าล้มเหลว นักวิชาการเสนอความคิดให้นำภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาชาวบ้าน เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา การปฏิรูปการศึกษาในต่างประเทศได้เน้นการกระจายอำนาจ การบริหาร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานในบางประเทศกระจายงบประมาณ และอำนาจ การตัดสินใจสู่ตัว คณะกรรมการบริหารโรงเรียนแต่ละแห่ง สำหรับประเทศไทยเราได้กระจาย อำนาจการบริหารสู่จังหวัด อำเภอและท้องถิ่น ในปัจจุบันท้องถิ่นยังไม่เข้มแข็งจึงไม่เกิดผลดี เพราะการปกครอง ส่วนภูมิภาคและท้องถิ่นยังเป็นการทำงานภายใต้ระบบราชการที่ยึดอำนาจ ลดหลั่นกันเป็นชั้นๆ เราจึงหวังให้มีการกระจายอำนาจการบริหารไปสู่โรงเรียนและชุมชนโดยตรง ในรูปคณะกรรมการที่มีผู้ปกครองและสมาชิกชุมชนร่วมเป็นคณะกรรมการด้วย

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้จัดระบบการจัดการศึกษา ของไทยออกเป็นสามระบบ ได้แก่ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตาม อรรถศาสตร์ การศึกษาในระบบ เป็นการศึกษาที่กำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอน การศึกษานอกระบบ เป็นการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบวิธีการ ศึกษา ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและการประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของการศึกษา โดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของ บุคคลแต่ละกลุ่ม การศึกษาตามอรรถศาสตร์ เป็นการศึกษาที่ให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้ด้วยตนเองตาม ความสนใจ ศักยภาพ ความพร้อมและโอกาส โดยศึกษาจากบุคคล ประสบการณ์ สังคม สภาพ แวดล้อม สื่อ หรือแหล่งความรู้อื่น ๆ สถานศึกษาอาจจัดการศึกษาในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง หรือ สามรูปแบบก็ได้ ให้มีการเทียบโอนผลการเรียนที่ผู้เรียนสะสมไว้ในระหว่างรูปแบบเดียวกันหรือ ต่างรูปแบบได้ไม่ว่าจะเป็นผลการเรียนจากสถานศึกษาเดียวกันหรือไม่ก็ตาม รวมทั้งจากการเรียนรู้ นอกระบบ ตามอรรถศาสตร์ การฝึกอาชีพ หรือจากประสบการณ์การทำงาน การศึกษาในระบบมี สองระดับ คือ การศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาระดับอุดมศึกษา

การจัดการศึกษาระดับสถานศึกษาถือว่ามีความสำคัญมาก โรงเรียนปรับปรุงระบบบริหารการศึกษาให้มีเอกภาพด้านนโยบายและมาตรฐานการศึกษา รวมทั้งให้กระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น เพื่อให้สถานศึกษามีความคล่องตัวในการบริหารและการจัดการภายในสถานศึกษา รวมทั้งสนับสนุนให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการคิด ตัดสินใจในการจัดการศึกษาของ ชุมชน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.2535: 10) บุคคล ครอบครัวยุ ชุมชน องค์การ ชุมชน สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันอื่น ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา โดยเป็นผู้จัดและมีส่วนร่วมรับภาระค่าใช้จ่ายทางการศึกษาตามความเหมาะสมและความจำเป็น (เรียงชัย จงพิพัฒนสุข. 2542 :21 ; พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542) ตามวิสัยทัศน์ของการศึกษาไทยมุ่งรวมสรรพกำลังทุกส่วนของสังคมให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ต้องจัดให้มีคณะกรรมการเพื่อใช้บริหารโรงเรียน โดยโรงเรียนจะต้องขอความร่วมมือจากผู้ปกครองหรือประชาชนในท้องถิ่นมาร่วมรับผิดชอบในการจัดการศึกษา จึงได้เกิดการรวมตัวของบุคลากรคณะหนึ่ง เรียกว่า คณะกรรมการโรงเรียน โดยเลือกจากผู้สนใจการพัฒนาการศึกษา เป็นผู้มีความประพฤติดี และมีภูมิลำเนาอยู่ในอำเภอที่โรงเรียนตั้งอยู่ ประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียน ข้าราชการครูในโรงเรียน เป็นผู้ทรงคุณวุฒิจากประชาชน ผู้นำทางศาสนา บุคคลในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและข้าราชการอื่น โดยคณะกรรมการโรงเรียนมีหน้าที่อยู่หกประการ ดังนี้ ประการแรก กำหนดคน นโยบายแผนแม่บทและแผนพัฒนาของโรงเรียน ประการที่สอง ให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน ประการที่สาม ให้คำปรึกษา เสนอแนะแนวทางและมีส่วนช่วยในการบริหารการเงินและงบประมาณของโรงเรียน การแสวงหาและให้การสนับสนุนด้านการเงินและวัสดุ อุปกรณ์ต่างๆ ตลอดจนวิทยากรภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่น การจัดกิจกรรมเสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียนทุกด้านทั้งในและนอกห้องเรียน ประการที่สี่ รับทราบความก้าวหน้าการดำเนินงาน ตามแผนของโรงเรียนภาคเรียนละหนึ่งครั้ง ประการที่ห้า ประสานงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งภาครัฐและเอกชน และเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เพื่อการพัฒนาโรงเรียนและให้มีการบริการจากโรงเรียนให้โรงเรียนเป็นแหล่งวิทยาการของชุมชน และร่วมพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น และประการที่หก แต่งตั้งที่ปรึกษาและหาหรือคณะอนุกรรมการ เพื่อดำเนินงานอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่คณะกรรมการโรงเรียนมอบหมาย เมื่อประกาศใช้ในพระราชบัญญัติการศึกษาพุทธศักราช 2542 ความมุ่งหมายและหลักการ สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา ระบบการศึกษา แนวการจัดการศึกษา และการบริหารและการจัดการศึกษาก็เปลี่ยนไป กระทรวงศึกษาธิการจึงได้ออกระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2543 โดยเรียกคณะกรรมการว่าคณะกรรมการ

สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยให้มีคณะกรรมการอย่างน้อยสถานศึกษาละเจ็ดคน แต่ไม่เกินสิบห้าคน ประกอบด้วยหนึ่ง ผู้แทนผู้ปกครอง ได้แก่ ผู้แทนของผู้มีรายชื่อเป็นผู้ปกครอง ตามทะเบียนนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในสถานศึกษานั้น จำนวนไม่เกินสองคน สองผู้แทนครู ได้แก่ ผู้แทนข้าราชการผู้ปฏิบัติการสอนและผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษานั้นจำนวนไม่เกินสองคน สาม ผู้แทนองค์กรชุมชน ได้แก่ ผู้แทนของชมรม สมาคม มูลนิธิ องค์กรเอกชน หรือกลุ่มบุคคลในรูปอื่นใดที่ดำเนินกิจกรรมเพื่อประโยชน์ของสาธารณะและมีที่ตั้งอยู่ในเขตบริการของสถานศึกษานั้น จำนวนไม่เกินสองคน สี่ ผู้แทนองค์กรปกครองท้องถิ่น ได้แก่ ผู้แทนเทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยาหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบอื่น จำนวนไม่เกินสองคน ห้า ผู้แทนศิษย์เก่า ได้แก่ ผู้แทนของสมาคมศิษย์เก่า ชมรมศิษย์เก่าหรือบุคคลที่เคยศึกษาจากสถานศึกษานั้น จำนวนไม่เกินสองคน หก ผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่ ผู้นำทางศาสนา ผู้ทรงภูมิปัญญาไทยในท้องถิ่น ข้าราชการบำนาญ ข้าราชการอื่นนอกสังกัด สถานศึกษา พนักงานรัฐวิสาหกิจ เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานอื่นของรัฐ เจ้าของหรือผู้บริหารสถานประกอบการ ทั้งในและนอกเขตบริการของสถานศึกษานั้นจำนวนไม่เกินสี่คน และให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการ คณะกรรมการมีหน้าที่ ดังนี้ หนึ่ง กำหนดนโยบายและแผนพัฒนาของสถานศึกษา สอง ให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา สาม ให้ความเห็นชอบในการจัดทำสาระหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น สี่ กำกับและติดตามการดำเนินงานตามแผนของสถานศึกษา ห้า ส่งเสริมและสนับสนุนให้ทุกคนในเขตบริการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง มีคุณภาพและได้มาตรฐาน หก ส่งเสริมให้มีการพิทักษ์สิทธิเด็ก ดูแลคนพิการ เด็กด้อยโอกาสและเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ให้ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ เจ็ด เสนอแนวทางและมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไปของสถานศึกษาแปด ส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ตลอดจนวิทยากรภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียนทุกด้าน รวมทั้งสืบสานจารีตประเพณี ศิลปะวัฒนธรรมท้องถิ่นและของชาติ เก้า เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ตลอดจนประสานงานกับ องค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยาการของชุมชน และมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น สิบ ให้ความเห็นชอบรายงานผลการดำเนินงานประจำปีของสถานศึกษาก่อนเสนอต่อสาธารณะชน สิบเอ็ด แต่งตั้งที่ปรึกษาและคณะอนุกรรมการเพื่อการดำเนินงานตามระเบียบนี้ตามที่เห็นสมควร สิบสอง ปฏิบัติการอื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานต้นสังกัดของสถานศึกษานั้น (สุเมศวร์ พรหมมินทร์.2544 :5)

จากสภาพที่ผ่านมา พบว่า คณะกรรมการโรงเรียนซึ่งเป็นตัวแทนของชุมชน ปฏิบัติงานในหน้าที่ตามบทบาทของตนไม่มากเท่าที่ควร ซึ่งเป็นเพราะกรรมการส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตน (ประกอบ คุณารักษ์ และคนอื่นๆ. 2531:42) กรรมการก้าวก้างานในหน้าที่ของโรงเรียนมากเกินไป เกิดความขัดแย้งระหว่างครูกับผู้ปกครองในเรื่องการเรียนการสอน และการปกครองนักเรียน ทำให้เกิดปัญหาการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ทั้งบ้านและโรงเรียนมองไม่เห็นความจำเป็นที่ต้องติดต่อเกี่ยวข้องกับอีกทั้งโรงเรียนขาดการประชาสัมพันธ์ที่ดี ทำให้ประชาชนไม่ทราบความเคลื่อนไหวของโรงเรียนและไม่เกิดความรู้สึกว่าเป็นเจ้าของร่วมกับชุมชน ยังเข้าใจว่างานพัฒนาโรงเรียนเป็นหน้าที่ของรัฐเท่านั้น (ประไพ สุนทรมัจฉะ 2536:12-13) อีกประการหนึ่งยังพบว่า ประชาชนและผู้ปกครอง นักเรียนยังมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาน้อยมาก เป็นเพราะเศรษฐกิจและระบบราชการยังไม่เอื้อต่อการส่งเสริมให้เกิดความร่วมมืออย่างจริงจัง (บันลือ พฤกษ์วัน. 2528: 19- 24) จากสภาพปัญหาดังกล่าว ซึ่งเป็นองค์ประกอบหนึ่งในหลายๆ องค์ประกอบที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา คุณภาพของนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณสมบัตินี้จำเป็นในการดำรงชีวิตอยู่ในระดับที่น่าพอใจ เหลื่อมล้ำกัน ไม่สอดคล้องกับสภาพความต้องการทางเศรษฐกิจของประเทศและท้องถิ่น โดยมีองค์ประกอบที่มีผลต่อการจัดการประถมศึกษา คือ ผู้บริหาร โรงเรียน ครู และบุคคลในชุมชน โดยเฉพาะปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน พบว่า คณะครูและผู้บริหารโรงเรียนไม่เข้าใจ หลักการของโรงเรียนชุมชน โรงเรียนไม่ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานอื่นเท่าที่ควร ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมีลักษณะผิวเผิน ขาดความเข้าใจต่อกัน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.2540 ค : 109)

สำหรับปัญหาการปฏิบัติงานของคณะกรรมการโรงเรียน สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอทุ่งใหญ่ สรุปได้ว่าคณะกรรมการโรงเรียนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนบริหารจัดการศึกษาตามบทบาทหน้าที่ เป็นผลให้การพัฒนาโรงเรียนทุกด้านไม่ก้าวหน้าเท่าที่ควร จากการศึกษาที่คณะกรรมการโรงเรียนปฏิบัติงานไม่ประสบความสำเร็จดังกล่าว เนื่องมาจากเหตุผลหลายประการ คือ ไม่ทราบว่าตนเองมีหน้าที่อะไรบ้าง กรรมการขาดการประชุมบ่อย ปัญหาด้านเศรษฐกิจ กรรมการมุ่งแต่ประโยชน์ส่วนตนมาก กรรมการก้าวก้าหน้าที่ของครูและผู้บริหารโรงเรียน โรงเรียนขาดการประชาสัมพันธ์ที่ดี กรรมการเกิดความเบื่อหน่ายที่ต้องช่วยเหลือโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนไม่พอใจระบบการทำงานของโรงเรียน และไม่พอใจหรือขัดแย้งกับบุคลากรในโรงเรียน เป็นผลให้การจัดการศึกษาล้มเหลว ด้วยสาเหตุดังกล่าวจึงต้องส่งเสริมให้คณะกรรมการโรงเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน และดำเนินการจัดการศึกษาการติดตาม

๑๐/๑๑/๒๕๖๒

ดูแลช่วยเหลือ ปรับปรุง พัฒนาโรงเรียน ซึ่งถือว่าการร่วมจัดการศึกษา ผู้วิจัยในฐานะผู้บริหารสถานศึกษาจึงสนใจศึกษาบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน เพื่อเป็นแนวทางในการให้ข้อเสนอแนะแก่โรงเรียนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการปฏิบัติงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผล เพื่อพัฒนาการศึกษาของสำนักงาน การประถมศึกษาอำเภอทุ่งใหญ่ ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาอำเภอทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช
2. เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาอำเภอทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด นครศรีธรรมราช จำแนกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการเป็นคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

สมมติฐานการวิจัย

1. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีเพศต่างกัน มีบทบาทในการบริหาร โรงเรียนแตกต่างกัน
2. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีอายุต่างกัน มีบทบาทในการบริหาร โรงเรียนแตกต่างกัน
3. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน มีบทบาทใน การบริหารโรงเรียนแตกต่างกัน
4. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีประสบการณ์ในการเป็นคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานแตกต่างกัน มีบทบาทในการบริหาร โรงเรียนแตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตของเนื้อหา

ในการวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ใน 11 ด้าน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2543 : 4) คือ

- 1.1 กำหนดนโยบายและแผนพัฒนาของสถานศึกษา
- 1.2 ให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา
- 1.3 ให้ความเห็นชอบในการจัดทำสาระหลักสูตร์ให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น
- 1.4 กำกับและติดตามการดำเนินงานตามแผนของสถานศึกษา
- 1.5 ส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กทุกคนในเขตบริการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง มีคุณภาพและได้มาตรฐาน
- 1.6 ส่งเสริมให้มีการพิทักษ์สิทธิเด็ก ดูแลเด็กพิการ เด็กด้อยโอกาส และเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ให้ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ
- 1.7 เสนอแนวทางและมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไปของสถานศึกษา
- 1.8 ส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาตลอดจนวิทยากรภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียนทุกด้าน รวมทั้งสืบสานจารีต ประเพณี ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติ
- 1.9 เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ตลอดจนประสานงานกับองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยากรของชุมชนและมีส่วนในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น
- 1.10 ให้ความเห็นชอบรายงานผลการดำเนินงานประจำปีของสถานศึกษาก่อนเสนอต่อสาธารณชน
- 1.11 แต่งตั้งที่ปรึกษาและหารือคณะกรรมการเพื่อการดำเนินงานตามระเบียบนี้ตามที่เห็นสมควร

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของ โรงเรียนสังกัด สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด นครศรีธรรมราช ปีการศึกษา 2545 จากโรงเรียนทั้งหมด 42 โรงเรียน มีคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานทั้งหมด 630 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัด สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด นครศรีธรรมราช ปีการศึกษา 2545 จำนวน 235 คน โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตาราง เกรจซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan 1970 : 608) และสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling)

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ

3.1.1 เพศ ได้แก่

- 1) เพศชาย
- 2) เพศหญิง

3.1.2 อายุ ได้แก่

- 1) ต่ำกว่า 30 ปี
- 2) ตั้งแต่ 30 ปีขึ้นไป

3.1.3 วุฒิการศึกษา

- 1) ต่ำกว่าปริญญาตรี
- 2) ตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป

3.1.4 ประสบการณ์ในการเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่

- 1) ไม่เคยเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 2) เคยเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ภายใต้ ขอบเขต 11 ด้าน ดังนี้

3.2.1 กำหนดนโยบายและแผนพัฒนาของสถานศึกษา

3.2.2 ให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา

3.2.3 ให้ความเห็นชอบในการจัดทำสาระหลักสูตรให้สอดคล้องกับ

ความต้องการของท้องถิ่น

3.2.4 กำกับและติดตามการดำเนินงานตามแผนของสถานศึกษา

3.2.5 ส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กทุกคนในเขตบริการได้รับการศึกษา
ขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง มีคุณภาพและได้มาตรฐาน

3.2.6 ส่งเสริมให้มีการพิทักษ์สิทธิเด็ก ดูแลเด็กพิการ เด็กด้อยโอกาส และ
เด็กที่มีความสามารถพิเศษ ให้ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ

3.2.7 เสนอแนวทางและมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านวิชาการ ด้าน
การบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไปของสถานศึกษา

3.2.8 ส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาตลอดจนวิทยากรภายนอก
และภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียนทุกด้าน รวมทั้งสืบสานจารีต
ประเพณี ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติ

3.2.9 เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ตลอดจนประสาน
งานกับองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยากรของชุมชนและมีส่วน
ในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น

3.2.10 ให้ความเห็นชอบรายงานผลการดำเนินงานประจำปีของสถานศึกษา ก่อน
เสนอต่อสาธารณชน

3.2.11 แต่งตั้งที่ปรึกษาและหรือคณะอนุกรรมการเพื่อการดำเนินงานตาม
ระเบียบนี้ตามที่เห็นสมควร

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง การปฏิบัติตามบทบาท
หน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วย
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2543

2. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง บุคคลที่โรงเรียน สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาอำเภอทุ่งใหญ่ คัดเลือก โดยมีคุณสมบัติและปฏิบัติหน้าที่ตามที่กำหนดไว้

3. สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง โรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
อำเภอทุ่งใหญ่

ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้จะมีประโยชน์ดังนี้ คือ

1. เป็นแนวทางในการวางแผน ปรับปรุงและพัฒนาการปฏิบัติงานตามบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอทุ่งใหญ่ สังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช
2. เป็นแนวทางในการประชุม อบรม สัมมนาเกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช